

Grote Waterenquête bij de burgers in Vlaanderen 2018: resultaten

Tussen 22 maart en 23 april hield Vlakwa een grootschalige waterenquête bij de burgers in Vlaanderen. Aan de hand van 8 stellingen en 6 vragen kon de Vlaming zijn opinie geven over het verbruik van leidingwater, zijn bereidheid om waterbesparende maatregelen in te zetten en andere watergerelateerde vraagstukken.

Daar kwamen een aantal interessante vaststellingen bij aan het licht:

- De Vlaming is in grote meerderheid vragende partij voor een kortere opvolging van zijn waterverbruik (actuele of realtime gegevens)
- Een ruime meerderheid van de burgers vindt het een aantrekkelijk idee om zelf zijn drinkwater te produceren indien dat financieel en technologisch haalbaar is.
- De Vlaamse bevolking is van goede wil als het aankomt op het oplossen van watergerelateerde problemen. Zo is 97% van de respondenten bereid zijn waterverbruik tot het minimum te beperken bij langdurige droogte en is 90% van de burgers bereid om het regenwater beter vast te houden op eigen domein in plaats van het onmiddellijk richting riolering te sturen en regenputten/buffers actiever in te zetten om de negatieve gevolgen van wolkbreuken in te perken.

ALLE CONCLUSIES OP EEN RIJTJE

Langdurige droogte

De overgrote meerderheid van de Vlaamse burgers (97%) toont zich bereid om bij langdurige droogte maatregelen te nemen om zijn waterverbruik te verminderen.

Kortere opvolging waterverbruik

Ruim 8 op 10 Vlamingen in onze enquête is vragende partij om real time/actuele informatie te ontvangen over zijn leidingwaterverbruik. De bereidheid om hiervoor te betalen is sterk gelinkt aan de leeftijd. Bij jongvolwassenen is 7 op de 10 bereid om hier voor te betalen bij gepensioneerden nog maar 3 op 10.

Waterscan om het verbruik te reduceren

Een groot deel van de Vlamingen (76%) is niet bereid een betalende waterscan te laten uitvoeren. Om het waterverbruik terug te dringen bieden de drinkwatermaatschappijen hun klanten al enige tijd een waterscan aan waarin een medewerker na een bezoek aan de woning een overzicht biedt van waterbesparende maatregelen en mogelijkheden om duurzamer om te gaan met water. Respondenten geven aan dat ze al zuinig met water omspringen en/of twijfelen of de kost van zo een scan in verhouding staat tot de besparing die gerealiseerd kan worden.

Zelf drinkwater produceren

Ongeveer 80% van de burgers vindt het een aantrekkelijk idee om zelf zijn drinkwater te produceren indien dat financieel en technologisch haalbaar is. Sommige respondenten hadden wel hun bedenkingen over het garanderen van veiligheid en hygiëne en de impact op de drinkwaterprijs (mogelijke stijging) voor huishoudens die niet in hun eigen watervoorziening kunnen voorzien.

Regenwater vasthouden om wateroverlast te voorkomen

De Vlaming toont hier (alvast op papier) zijn goede wil als het aankomt op het oplossen van watergerelateerde problemen. 90% van de burgers is bereid om het regenwater beter vast te houden in plaats van het onmiddellijk richting riolering te laten lopen. Om dit te doen verkiezen de meeste respondenten een regenwaterput. Het tegengaan van verdere verharding of het voorzien van waterdoorlatende verharding rond de woning verdeelt de respondenten. Het wegnemen van bestaande verharding (onttegeling) ligt moeilijker.

Milieubewuste huishoudproducten en bestrijdingsmiddelen

De meerderheid van de Vlamingen in deze enquête zegt te weten wat milieubewuste huishoudproducten en bestrijdingsmiddelen zijn en is ook bereid deze te gebruiken. Als dat niet het geval is verwijst men naar de onduidelijkheid op de verpakking, het gebrek aan vertrouwen in de effectief milieubewuste eigenschappen en de effectiviteit van dergelijke producten.

Vochtige doekjes en medicijnresten

97% van de ondervraagden geeft aan dat ze geen vochtige doekjes noch medicijnresten in toilet of de afvoer gooien.

Leidingwater veilig en gezond

92% van de respondenten vindt leidingwater in Vlaanderen veilig en gezond, toch drinkt 20% nog geen (of zelden) leidingwater en 11% minder dan de helft van de keren. Belangrijke redenen hiervoor zijn de smaak van het water, de voorkeur voor bruiswater of omdat men vindt dat flessenwater handiger is om mee te nemen buitenshuis.

Altijd water uit de kraan

Voor 96% van de burgers moet er een minimale levering gedurende de dag zijn. Voor 62% mag er slechts in uitzonderlijke omstandigheden een tijdelijke onderbreking zijn van de drinkwatervoorziening. 38% vindt die permanente beschikbaarheid van leidingwater minder belangrijk of niet zo belangrijk.

Drinkwaterprijs laten schommelen in functie van beschikbaarheid

Dynamische tarifiering van leidingwater (de leidingwaterprijs die daalt of stijgt in functie van onder andere beschikbaarheid) is een thema die de Vlamingen verdeelt. 44% is (eerder) voor, 56 (eerder) tegen.

Zorgen die de burgers hebben bij een dergelijk tarifiering hebben betrekking op:

- onzekerheid over hoeveel men dan op jaarbasis zal betalen
- het gebrek aan sociale correcties bij dergelijke tarifiering (ook bij schaarste moet water betaalbaar blijven voor iedereen, vinden vele respondenten).

Ook stelt men soms dat bij dynamische tarifiering enkel overmatig gebruik duurder zou mogen worden.

Regenwater langer vasthouden

Conclusie: De Vlaming ziet verhoogde zuinigheid en het aanleggen van extra buffercapaciteit als belangrijkste maatregelen om de waterbevoorrading te garanderen. Indien toch moet worden ingezet op alternatieve waterbronnen gaat de voorkeur uit naar het gebruik van gezuiverd afvalwater eerder dan naar import van water uit andere landen of regio's.

Automatische sturing van de regenwaterput

De meerderheid van de burgers antwoordt positief op het voorzien van een automatische sturing op de eigen hemelwaterputten. Die automatische sturing kan er voor zorgen dat het opgeslagen water voorafgaand aan een felle regenbui uit de regenwaterput afgevoerd wordt. Zo ontstaat er tijdens de stortregen extra buffercapaciteit in de regenwaterputten die overbelasting van de riolering tijdens de stortregen verkleint.

Zorgen die burgers hebben over een dergelijk aanpak hebben betrekking op:

- Onzekerheid over de effectiviteit van een dergelijke maatregel
- De kostprijs van een dergelijke sturing
- Verlies van waardevol regenwater bij een foutieve weersvoorspelling

Inspanningen belonen

De burger vindt het goed dat inspanningen inzake vertraagde afvoer financieel worden beloond. Een korting op de drinkwaterfactuur geniet de voorkeur boven fiscale voordelen of een korting op de brandverzekering.

Lokale initiatieven duurzaam watergebruik

90% van de burgers vindt dat de overheid burgercoöperaties moet steunen wanneer deze gemeenschappelijke inspanningen doen voor duurzaam waterbeheer op buurtniveau.

AANBEVELINGEN VAN VLAKWA

- Een groot deel van de Vlaamse bevolking staat positief tegenover aanpassingen en gedragsverandering om tot een duurzaam watergebruik en een robuust waterysteeem voor Vlaanderen te komen. De gerelateerde problemen worden tastbaar en sensibiliseringsacties van overheden, drinkwaterbedrijven en andere organisaties werpen hun vruchten af. Verder inzetten op communicatie en sensibilisering over de waterproblematiek en de noodzaak van gedragsverandering blijft essentieel om ook meer aarzelende bevolkingsgroepen te overtuigen.
- Een aanzienlijk deel van de burgerbevolking staan open voor gedragsverandering rond water, maar de overheid dient een kader te creëren die het rendement van investeringen en de nodige kwaliteitsgaranties van nieuwe maatregelen garandeert.
- Het regenwaterverbruik in Vlaanderen stimuleren. Er is namelijk nog een groot potentieel voor dit type verbruik. Gemiddeld gebruikt de Vlaming vandaag 114 liter per persoon per dag. Daarvan is slechts 11,9 liter regenwater. Tegelijk is slechts bij een klein deel van dat verbruik drinkwaterkwaliteit noodzakelijk.
- Het is een goed idee om een georganiseerd plan van aanpak uit te werken om ‘samen met’ en ‘voor’ de burgers maatregelen uit te werken op zowel individueel, wijk- als gemeentelijk niveau.
- De Vlaming wil graag een kortere opvolging van zijn waterverbruik (actuele of realtime gegevens). Een digitale watermeter en daaraan gekoppeld realtime of actuele verbruiksoopvolging via apps of online tools zouden dus een behoefte invullen. Deze nieuwe toepassingen kunnen waterspilling door lekken terugdringen en zal ook tot een bewuster waterverbruik leiden.
- Het opzetten van demonstratieprojecten (zowel naar grijswaterzuivering als naar collectieve regenwateropvang, -zuivering en/of –gebruik) met actieve burgerbetrokkenheid spelen een belangrijke rol om het vertrouwen in de technologie (buffering, zuivering en controle) en de economische haalbaarheid te faciliteren. Op grotere schaal (wijk, gemeente, industrieterrein...) kunnen de kosten worden gedrukt en coöperatieven kunnen in het leven geroepen worden voor (technische) opvolging en kwaliteitsborging.

WAT WORDT ER MET DE CONCLUSIES GEDAAN?

De Vlaamse regering wil volgens de Visienota 2050 komen tot een “Robuust watersysteem”

Onder impuls van VITO, mee aangestuurd door De Watergroep en Aquafin wordt nu door een aantal “frisdenkens” gewerkt om verbanden die invloed hebben op dat watersysteem in kaart te brengen. De resultaten van de enquête worden mee verwerkt in de analyse.

Er is verder overleg voorzien met de betrokken overheidsinstanties, ook gemeenten en de politieke partijen om betere en meer gerichte communicatie op te zetten omtrent de waterproblematiek en –oplossingen

Er wordt concreet gekeken naar de mogelijkheden om in Vlaanderen piloot- en demonstratieprojecten op te zetten, ook met mogelijke burgercoöperaties.

Bekijk de resultaten op:

<http://www.vlakwa.be/publicaties/waterenquete-2018-bij-burgers/>

Projectideeën?

Contacteer Vlakwa!